

Ványa László

A kutató és az oktató munka eredményeiről

Mai konferenciánkra a Nemzetvédelmi Egyetem falai között került sor, amelynek *egyik feladata* a tudományos kutatás, mint azt megnyitó szavaiban Dr. Szabó Miklós rektor úr is hangsúlyozta. Tovább megyek. Doktori iskoláink *legfőbb feladata* a tudományos kutatás, mégpedig a Magyar Honvédség és a rendvédelem más szervezetei számára szükséges, a gyakorlatban használható, kézzel fogható eredmények létrehozása, nem utolsósorban a személyes ambíciók teljesülése, a doktori PhD-fokozat megszerzésén keresztül.

Engedjék meg, hogy ebben a folyamatban felidézsek néhány személyes vonatkozású eseményt, amelyek – mint látni fogják – a mai konferenciánkra, illetve a Magyar Honvédség jelenére is hatással voltak.

Elsőként említeném meg a 2006. november 22-én, immár hatodik alkalommal megrendezésre kerülő Robothadviselés konferenciát, amely mindig kiemelt témaként kezelte a pilóta nélküli repülő kutatását, fejlesztését, a földi illetve a légi robotok széles körű alkalmazásának kérdéseit. Ez a konferencia az Elektronikai Hadviselés tanszék és jogutódja köré csoportosuló oktató, tudományos kutató és doktorandusz gárda nevéhez fűződik.

A teremben jelenleg itt ülők közül is sokan emlékeznek *Dr. Makkay Imre mérnök ezredes* egyetemi tanárra, aki tanszékvezetőnk és a robothadviselés konferenciák szellemi megalkotója volt, annak a szakmai műhelynek az atyja, amely körülötte kialakult. Ebben a műhelyben nevelkedtünk mi magunk is oktató kollegáimmal együtt, illetve azok a doktoranduszok, akik jelenleg is dolgoznak, illetve már megvédték doktori értekezésüket, például autonóm fedélzeti robotpilóta megalkotását vállalva fel doktori kutatási témájukban.

Arra is emlékszünk, ahogy az első években némi megütközés, majd elnéző mosoly kísérté kutatásainkat, mondván: „Ti mindig a fellegekben jártok.”

Ma pedig a NATO nagykövet úr is kiemelte előadásában a pilóta nélküli repülőgépek fontosságát és azokat a lépéseket, amelyeket a Magyar Honvédség vezetése tesz, hogy a válságövezetekben szolgálatot teljesítő erők védelme céljából ilyen eszközöket szerezzen be és állítson rendszerbe. A honvédelmi miniszter úr nyilatkozataiból is egyértelmű az a cél, hogy a *force protection* keretében mindent el kell követni a missziókban szolgálók biztonságának növelése, a fenyegetettségük csökkentése érdekében.

Egy másik ilyen jelentős eredménynek tekintem például azt, hogy a légierő 2005-ben végrehajtott lengyelországi rakéta éleslövészetén azokra a robotrepülőgépekre lőttek a tenger felett, amelyek GPS segítségével vezérelt robotpilóta egységét egy szintén nálunk kutató doktorandusz kolléga fejlesztette ki és építette meg.

Talán nem szerénytelen az a gondolat, hogy ennek a pilóta nélküli repülőgépek kutatását végző csoportnak nagy szerepe volt abban is, hogy Magyarországon, de tulajdonképpen a világon is elsőként Szendrőben, egy Borsod megyei kis település tűzoltóságán állították először rendszerbe azt a három tűzfelderítő, megfigyelő pilóta nélküli repülőgépet, amely szintén ennek a tudományos műhelynek egy terméke. Kezdeményezője és kiharcolója a város tűzoltó parancsnoka *Restás Ágoston tüz. alezredes*, aki szintén egyetemünk doktorandusz hallgatója és ennek a kutatócsoportnak aktív tagja. A teljes képhez persze az is hozzátartozik,

hogy ehhez a kutatáshoz hozzájárultak azok a résztvevők, cégek is, akik a saját kockázataikra investáltak be, építették meg a rendszert, amelyeket ma éles körülmények között használnak.

A missziós feladatokban részt vevők által még akár önvédelemből alkalmazott fegyvert is nagyon kritikus szemmel ítéli meg a média és a közvélemény. A szakirodalomban nem halálos fegyverek összefoglaló néven ismertté vált eszközcsoportról a mai konferencián nem esett szó. Tudniuk kell azonban azt is, hogy a *nem halálos fegyverek témában a Technológiai Hivatal egyik osztályvezetője – Dr. Bartha Tibor mk. ezredes védte meg doktori értekezését a tavalyi év folyamán, az itt ülő Padányi ezredes úr volt a témavezetője.*

E néhány kiragadott példa alapján is állíthatjuk, hogy *nagyon komoly gyakorlati haszonnal és eredménnyel járó kutatások folynak jelenleg is doktori iskoláinkban.*

A mai konferenciánkon egy ízben esett szó a krízis övezetekben külszolgálatot teljesítők napi élet és munkakörülményeit fenyegető öngyilkos merénylőkről, a csoportos támadásokról, vagy például a házi készítésű robbanó testekről és fegyverekről, amelyekkel orvul támadnak a konvojokra, járőrökre. A *force protection* gyakorlati kérdéseinek megoldásairól nyilatkozó honvédelmi miniszter úrtól hangzott el az a nyilatkozat, hogy *mindent megteszünk annak érdekében, hogy zavaró tevékenységgel ezen eszközök működését megakadályozzuk, és amennyiben technikailag lehetséges, megvédjük erőinket, eszközeinket pl. járőrözési utak, vagy a konvoj útvonalak mentén elhelyezett ilyen jellegű robbanó eszközöktől.*

Ez is egy nagyon fontos és komoly probléma. Ez azonban felveti annak az igényét, hogy ehhez *elektronikai hadviselési szakemberek kellenének, meg a nem lévő magyar hadiipar, akik a magyar szürkeállomány segítségével képesek lennének ilyen védelmi eszközöket kifejleszteni.* A világpiacon léteznek ilyen berendezések, az amerikai hadsereg használ is ilyeneket, de nagyon jól tudjuk, hogy minden az anyagi lehetőségek függvénye.

Ebben az irányban is van felelősségünk, hiszen képesek lennénk a problémát megoldani, amennyiben ebben támogatást, vagy egyáltalán ösztönzést éreznénk, hogy akár konkrét eszközre menő kutatásokat végezhessünk. Eközben folyik a szakma kihalása. Ha ma azt mondom, hogy elektronikai hadviselési szakember, akkor már a két kezemen is meg tudom számolni a Magyar Honvédségben az összes ilyen irányú képzettséggel rendelkező és ilyen gondolkodású szakembereink számát, jövőre talán egy kezem is elég lesz. Azt is látni kell, hogy az ilyen robbanótestek hatástalanításához nemcsak a tüzszerészek és felderítők, hanem elektronikai hadviselési szakemberek is szükségeltetnek.

Nagyon egyetértek az előttem elhangzott rövid összefoglaló azon megállapításával, hogy vannak olyan helyek, ahol a fűnyíróelvet nem szabadna követni, *tehát bizonyos szakmai kultúrákat, szakmai tudásbázist nem szabadna elveszítenünk, mert attól kezdve az ilyen problémák már megoldhatatlanok lesznek számunkra.*

Személyesen is nagyon örültem annak, hogy nagyon sokan használták a mai előadásukban a hatásalapú műveletek kifejezést. Bár nem kerültek napirendre az információs műveletek, az információs hadviselés, illetve annak részterületei a felderítés, az elektronikai hadviselés, a megsemmisítés, a hadműveleti biztonság, a pszichológiai műveletek, de tudni kell, hogy az előzőekhez hasonló *alapos kutatómunka eredményeként ma ezt is oktatjuk a BSc, MSc és a doktori képzésben, valamint a felsővezetői képzésben.* Ha korlátozott óraszámokban is, de a lehetőségekhez mérten a legkorszerűbb elektronikus és írásos tananyaggal látjuk el a

hallgatóinkat, hogy úgy kerüljenek ki az egyetem falai közül, hogy ezek a kérdések már számukra legalább elméletben alaposan ismertek, megalapozottak legyenek.

E helyről is ígérhetem, hogy a korábbi évek hagyományaihoz híven fogjuk folytatni ezt a kutató és oktató munkát mindaddig, amíg ezt számunkra lehetővé teszik.

[« 2006/4. Tartalom](#)